

Innhold:

- [Måle vann% i frøet](#)
- [Frømodning og tresking av timotei](#)
- [Raigras høsting](#)
- [Rullering på tørka](#)
- [Behandling av frøhalm, pussing](#)
- [Markdag på Agder](#)
- [Ferieavvikling](#)

Måle vann% i frøet

Frøhøsting er i gang og en del frø er kommet på tørka allerede, det skal tørkes ned til 12 % vann. Bruk av elektroniske målere av typen Wile og tilsvarende er ofte ikke så nøyaktige til frø, enkelte bruker tilsendt såvare som kontroll for kalibrering men denne såvaren endrer vanninnhold med luftfuktighet på lagringssted og gir ikke bedre resultater. For å kontrollere hvor tørt frøet er kan en tørke frøet ved 130 grader C i en time. De som har tilgang på vekter med avlesing på 1/100 eller 1/1000 gram klarer seg med en prøve på 5-10 gram. Bruker en brevvekt eller annen vekt med 1 grams avlesing er det praktisk å veie opp nøyaktig 100 g frø, etter tørking vil reduksjonen i vekt tilsvare vann %. Noen av NLR-rådgivingsenhetene har mulighet til å hjelpe med å måle vann % i frøet for medlemmer, si i fra på forhånd dersom du kommer innom med en frøprøve.

Frømodning og tresking av timotei

Best avling (fleest kg) ved 42-43 % vann, og så tidlig vil ikke skårlegging føre til dryssing. Dette er derfor riktig tid for skårlegging

Dette påvirker frøkvaliteten

- Høstetidspunkt (frøets vanninnhold)
- Slagerhastigheten (cylinderens periferhastighet)
- Bruavstand (spaltvid)

Av slagerhastighet og bruavstand, har slagerhastighet størst innvirkning

- Faren for redusert frøkvalitet øker med økende slagerhastighet og minkende avstand mellom bru og slager.
- Tresking med stor slagerhastighet er særlig uheldig for frøets spireevne når skurtreskingen blir utført tidlig ved høgt vanninnhold.

Innstillinger ved to gangs tresking**Første gangs tresking**

- Forsiktig tresking når vanninnholdet i handtreska frø er under 32%. På dette stadiet har enkelte topper så vidt begynt å drysse.

Andre gangs tresking

- Andre gangs tresking kan tas 3-4 dager etter første høstetid

Innstilling av tresking

	Perferihastighet m/sek	Treskespalte foran, mm	Treskespalte bak, mm	Oversåld, mm	Frøsåld, mm
1. gang	Maks 15	20-25	10-12	8-12	min 6
2. gang	20-23	8-12	4-6	8-12	

Innstillinger ved en gangs tresking

- Dersom timoteien skal treskes bare en gang, bør vi vente til vanninnholdet i handtreska vare er kommet med i 25-27%, i alle fall under 30%.

Innstilling av tresker

Perferihastighet m/sek	Treskespalte foran, mm	Treskespalte bak, mm	Oversåld, mm	Frøsåld, mm
18-23	8-12	4-6	8-12	min 6

Raigras høsting

Det er vanlig med legde i enga når det nærmer seg modning. Dette er ønskelig for å unngå dryssing. Vanninnholdet i frøet bør være 25-30 %. Raigraset treskes da lett ut og det er nok å treske en gang. De fleste frøene er gule eller har et grønnskjær. Det kan være lønnsomt med 2 gangers tresking hvis enga står og er ut-satt for dryssing eller har fått mye gjennomgroing.

Rullering på tørka

Pass på å få god rullering og god luftgjennomstrømning på tørka, frøet er litt råere i toppsjiktet en lenger ned i massen, rullering er nødvendig for å få rask nedtørking.

Behandling av frøhalm, pussing

I engsvingel og timotei vil kutting ikke være negativt for frøavlinga neste år, men i år med behov for ekstra fôr er det aktuelt å fjerne frøhalmen, noe som heller ikke er negativt så lenge det ikke brukes maskiner som gir kjøreskade.

Pussing av lang stubb i engsvingel og timotei?

Dersom det etter tresking av timotei og engsvingel er lang stubb, >15 cm, bør den snittes etter tresking slik at den ikke er høyere enn 10 cm.

Høstgjødsling, 2-3 kg N/daa, i engsvingel er normalt anbefalt og bør gjøres kort tid etter tresking og seinest i slutten av august. Sterk gjødsling kan være uheldig dersom en får kraftig gjenvekst som ikke blir pusset vekk eller brent om våren.

Høstgjødsling er ikke vanlig i frøåret i timotei, ønsker en å bruke gjenveksten til fôr kan en godt gjødsla 3-4 kg N etter tresking. I forsøkene har bruk av gjenvekst om høsten til fôr i første års eng ikke ført til avlingsreduksjon neste år mens høsting av gjenvekst i 2. års eng førte til lavere frøavling i 3.dje års eng. (se forsøksresultatene i "Jord- og plantekultur 2017" med høsting av gjenvekst i timotei til fôr.)

Høstbehandling av andre arter

I raigras, rødsvingel, sauesvingel, engrapp, engkvein, bladfaks og hundegras skal frøhalmen fjernes, men vi mangler forsøk som sikkert bekrefter at det er slik i de tre sistnevnte.

Tabellen som er hentet fra Trygve Aamlids artikkel i Norsk Frøavlsnytt 3 2011 om pussing og fjerning av frøhalm i rødsvingel og sauesvingel viser hvor viktig denne høstbehandlingen er i disse artene og det po- engteres at pussing skal gjøres innen tre uker etter høsting.

Behandling av frøhalmen	Behandling av stubb (og evt. kutta halm) innen 3 uker etter tresking	Frøavling året etter, kg/daa	
		Rødsvingel	Sauesvingel
Fjerna etter tresking	Ingen	20	59
Fjerna etter tresking	Pussa og fjerna	57	82
Fjerna etter tresking	Pussa, ikke fjerna	49	77
Kutta og spredt ved tresking	Pussa, ikke fjerna	40	73
LSD 5 %		9	10

Nedsviing av hvitkløver før tresking

Frøengene hvor det var samling i i dag i Vestfold hadde forholdsvis liten andel modne frøhoder (se bildet til høyre), men vi vet det kan være store forskjeller fra sted til sted så det er helt nødvendig å bestemme nedsviingstidspunkt ut fra egen eng.

Når 50 – 70 % av hodene er modne skal enga nedvisnes med Reglone, forutsatt at det er utsikt til godt vær de neste 5-6 dager. Blomsterhodene er modne når aks-spindelen til hver enkelt blomst i blomsterhodet er brunt og tørt, da kan du også gnu ut gule modne frø. Bildet under viser hoder med forskjellig modningsgrad, hodet helt til venstre er nesten modent.

Ved nedsviing brukes det 250 ml Reglone + klebemiddel, bruk stor væskemengde slik at all plantemassen blir fuktet.

Dersom det ikke blir mulig å treske innen ca 6 dager vil hvitkløveren få ny tilvekst og må svies på nytt.

Skårlegging av timotei

Skårlegging av timotei skal gjøres når vanninnholdet i frøene er i gjennomsnitt 40 – 45 %, da vil faren for dryssing være liten og frøene være omtrent ferdig matet. Fordelene ved skårlegging er først og fremst at det er mulig å treske ut alt frøet med en tresking, det er en fordel når skjærebordet er så bredt at det vil være vanskelig å ta igjen strengen om det treskes med full bredde. Dessuten er behovet for tørking betydelig mindre når frøet er nedtørket i skåren før tresking. Når det treskes skårlagt timotei (gjelder også andre arter) er det ikke fare for varmgang i frømassen (forutsatt at skårene er tørket normalt ned) og derfor ikke behov for å tømme hengeren for frø etter kort tid for å kjøle det. I tillegg tåles det at frøet legges i tykkere lag på tørka, MEN uansett ha full kontroll med luftgjennomstrømningen, bruk måleutstyr (flowmeter) for å sjekke luften.

Avlingsmessig kan en ikke regne med å høste større avling når det skårlegges, kanskje litt mindre fordi fremdeles er litt mating av de minst modne frøene. Optimalt fungerer skårlegging best dersom en får litt regn etter skårlegging og at det så tørker opp. Dersom det er tørt og varm uten regn etter skårlegging kan det være vanskelig å treske ut frøene.

Markdag på Agder

Mandag 7. august kl 18 hos Knut Lia, Grimstad

Tema: Tresking og lagring mm.

Enkel servering!

Hilsen ALR Agder og Aust-Agder Frøavlerlag

Ferieavvikling

Rådgiverne avvikler nå ferie, men vi stepper inn for hverandre, så det er fullt mulig å ringe en annen enn din vanlige rådgiver i ferien. Telefonnummer stå på slutten av dette dokumentet. Her er en oversikt over ferietider:

		Uke 31	Uke 32
Astrid Gissinger	NLR Agder		
John Ingar Øverland	NLR Viken		
Silja Valand	NLR Østafjells	x	
Trond Gunnarstorp	NLR Øst	x	
Harald Solberg	NLR Innlandet	x	x
Jørn Ketil Brønstad	NLR Trøndelag	x	

Jørn Ketil Brønstad	Norsk Landbruksrådgiving Trøndelag	959 04 768
Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Østafjells	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115